

BETÆNKNING**Afgivet af Råstofudvalget****vedrørende**

**Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut med virkning fra EM13 tiltræder at "Nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive stoffer ophører.
(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)**

Afgivet til forslaget 2. behandling

Råstofudvalget har under behandlingen bestået af:
Inatsisartutmedlem Kim Kielsen, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Gerhardt Petersen, Atassut, næstformand
Inatsisartutmedlem Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Kuupik Kleist, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Doris Jakobsen, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen under EM2013 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Udvalget bemærker, at der har været en vis uklarhed i forståelsen af hvad beslutningsforslaget indebærer. Denne uklarhed har blandt andet manifesteret sig i adskillige af debatterne i Inatsisartut, hvor der blev fremført mangeartede opfattelser og tolkninger af forslaget indhold. Udvalget anser, at den beslutning der nu skal tages af Inatsisartut, er af en historisk karakter. Det er derfor udvalget magtpåliggende at denne beslutning tages på baggrund af en korrekt forståelse af afstemningstemaets faktiske og tekniske indhold.

1.1 Hvad der stemmes om

Principbeslutningens afstemningstema lyder som bekendt, at "***Nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive stoffer ophører***. Formelt betyder dette, at såfremt Inatsisartut måtte vedtage beslutningsforslaget, er der i Grønland ikke længere en grænse for indholdet af radioaktive mineraler i forbindelse med efterforskning eller udnyttelse.

1.2 Hvad stemmes der ikke om

Afstemningstemaet indeholder ikke noget om, at uran eller andre radioaktive mineraler alene må udvindes som et biprodukt. Dette emne er således ikke genstand for afstemningen i Inatsisartut.

Der stemmes i dette beslutningsforslag ikke om Kvanefjeldet eller andre konkrete mineraler eller potentielle mineprojekter. Hvorvidt sådanne projekter eventuelt effektueres må efterfølgende basere sig på en konkret vurdering hos Naalakkersuisut.

Der stemmes ikke om hvorvidt der eventuelt skal sættes en højere grænseværdi for "Nultolerancen". En sådan afgrænsning fremgår ikke af afstemningstemaet, og er således ikke genstand for afstemningen i Inatsisartut.

2. Første behandlingen af forslaget i Inatsisartut

Udvalget konstaterer, at partierne under forslagetets første behandling stod meget langt fra hinanden i opfattelsen af hvorvidt forslaget bør realiseres. Udvalget ser ikke på indeværende tidspunkt en mulighed i udvalgsarbejdet for eventuelt at forlige så modstridende politiske opfattelser. Udvalgets betænkning vil naturligvis afspejle dette forhold. Partierne vil derfor hovedsageligt fremkomme med deres politiske indstillinger til principbeslutningen i denne betænkning, da det ikke er muligt at fremkomme med fælles tilkendegivelser omkring hvorvidt forslaget bør realiseres eller ej.

3. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Erhverv & Råstoffer om at besvare spørgsmål. Spørgsmålene og besvarelsene fra Naalakkersuisoq vedlægges denne betænkning som bilag.

4. Samråd

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget indkaldt Naalakkersuisoq for Erhverv & Råstoffer i samråd. Spørgsmålene og besvarelsene fra Naalakkersuisoq vedlægges denne betænkning som bilag.

5. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget skal henvise til sine indledende bemærkninger under pkt. 2 i nærværende betænkning. Udvalget er overordnet enige om at nærværende principbeslutning er af en historisk karakter, en vedtagelse i Inatsisartut vil ophæve opretholdt praksis på råstofområdet. Udvalget vil efter denne korte kommentar fremkomme med sine indstillinger til forslaget.

6. Ændringsforslag

Der er til forslagens 2. behandling fremsat et ændringsforslag fra Inuit Ataqatigiit og Demokraterne. Dette ændringsforslag er vedlagt denne betænkning som **bilag a**.

7. Udvalgets indstillinger

Et **flertal i udvalget** bestående af repræsentanterne fra Siumut og Atassut indstiller **forslaget til vedtagelse i foreliggende form** og skal om forslaget bemærke:

Nul-tolerancen over for brydning af uran og andre radioaktive mineraler har været en dominerende faktor og begrænsning siden slutningen af 1980-erne og der har i de seneste mange år været drøftelser i de politiske kredse og blandt befolkningen i almindelighed og handling er derfor det næste skridt, der skal tages i dette spørgsmål.

Flertallet konstaterer at det daværende Naalakkersuisut – bestående af Inuit Ataqatigiit, Demokraatit og Kattusseqatigiit Partiiat – allerede tog forskud på ophævelsen af nul-tolerancen ved at Naalakkersuisut i september 2010 indførte en ændring af standardvilkårene for efterforskningslicenser i Grønland, hvilket gav mulighed for, at efterforskningsvirksomheder kunne søge om godkendelse fra Råstofdirektoratet til at foretage forundersøgelser af potentielle mineprojekter, som indeholder forhøjede koncentrationer af radioaktive grundstoffer.

Flertallet skal ikke fremkomme med kommentarer til det daværende Naalakkersuisut's fremgangsmåde, men flertallet anser det betryggende at det nuværende Naalakkersuisut giver Inatsisartut mulighed for at drøfte dette meget væsentlige spørgsmål, ligesom flertallet er godt tilfreds med, at Inatsisartut langt om længe gør op med den såkaldte nul-tolerance over for brydning af uran og andre radioaktive mineraler.

Flertallet finder det nødvendigt og naturligt, at Inatsisartut vedtager denne politiske principbeslutning om ophævelse af nul-tolerancen, og på den måde giver Naalakkersuisut et politisk mandat til at arbejde for at udforme Grønlands fremtidige politik vedrørende mineraler, hvis indhold af radioaktive stoffer og uran overstiger det naturlige baggrundsniveau.

Samtidig er flertallet tilfredse med Naalakkersuisut's klare udmelding om, at man ved ophør af nul-tolerancen først og fremmest agter at åbne op for efterforskningsvirksomheders mulighed for at udvinde de såkaldte sjældne jordarter, som indeholder forhøjede koncentrationer af radioaktive grundstoffer.

Flertallet henviser i øvrigt til, at alle foranstaltninger til at drive minedrift ud fra miljømæssige og andre sikkerhedsforskrifter, allerede er udformet, og- eller vil blive udformet i forbindelse med konkrete udvindingsansøgninger. Dette for at sikre, at der sker en sundheds-, sikkerheds-samfunds- og miljømæssig bæredygtig udvikling.

Det er samtidig flertallets opfattelse, at man i forbindelse med udvalgsarbejdet har fået belyst området ved fremsættelse af skriftelige spørgsmål efterfulgt af samråd med Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer, hvor det her blev tydeliggjort hvilke kommende skridt, der skal tages efter en eventuel vedtagelse af beslutningsforslaget om ophævelse af nul-tolerancen.

Selvom flertallet er bekendt med, at Naalakkersuisut er forpligtiget til at efterleve Råstoflovens bestemmelser, skal flertallet dog i samme anledning fremhæve, at det for flertallet er bydende nødvendigt at få sikret, at der på intet tidspunkt må ske en lempelse af krav og bestemmelser i henhold til Råstofloven, ligesom flertallet vil opfordre Naalakkersuisut til i stedet at skærpe kravene og vilkårene i tilladelserne for så vidt angår mineprojekter, hvor der indgår radioaktive mineraler.

Et **mindretal i udvalget** bestående af repræsentanterne fra Inuit Ataqatigiit har til 2. behandlingen fremsat et ændringsforslag, mindretallet indstiller **ændringsforslaget til vedtagelse**. Mindretallet indstiller Naalakkersuisuts **forslag til forkastelse** og skal om forslaget bemærke:

Det fremgår nu med fuldstændig klarhed, at ophævelsen af nultolerancen overfor radioaktive mineraler handler om brydning og eksport af uran og thorium uden en øvre grænseværdi og uanset om der er tale om bi- eller hovedprodukt. Der er heller intet krav om at de radioaktive mineraler skal optræde sammen med sjældne jordarter for at blive brudt. Netop disse misforståelser har ellers præget debatten blandt andet på grund af uklare udmeldinger fra beslutningstagere i såvel Inatsisartut som Naalakkersuisut.

Disse og flere misforståelser påvirker den offentlige debat og skaber forvirring og utryghed. Derfor er Inuit Ataqatigiit stærkt utilfredse med at et flertal afviser forslaget om en landsdækkende folkeafstemning om ophævelsen af nultolerancen. Et så principielt spørgsmål bør befolkningen gives mulighed for at udtale sig om.

Det var Inuit Ataqatigiits klare ønske, at der forud for en folkeafstemning skulle foregå en upartisk og uvildig informationskampagne om emnet. Det er væsentligt at denne kampagne tager udgangspunkt i en sprogbrug, som alle kan relatere sig til og på et sprog, som alle i befolkningen kan forstå. Inuit Ataqatigiit mener eksempelvis ikke, at det foreliggende besluningsgrundlag er tilstrækkeligt, idet en del af materialet er på engelsk, er skriftligt og skrevet på et teknisk og administrativt sprog. Derudover har Naalakkersuisut udelukkende anvendt internettet som platform for informationer. Dermed har man reelt ekskluderet mange borgere fra at indhente informationer. Det er Inuit Ataqatigiits klare opfattelse, at ophævelsen af nultolerancen dermed sker på et spinkelt grundlag.

Inuit Ataqatigiit har til det sidste håbet på, at der blandt Inatsisartuts partier var åbenhed overfor et kompromis. Vi må erkende at dette ikke er tilfældet. Dermed vil ophævelsen af nultolerancen ske med et snævert flertal og med en befolkning, der er delt i spørgsmålet uanset deres politiske ståsted. Inuit Ataqatigiit mener at Naalakkersuisuts og koalitionen overfortolker det mandat, der blev givet ved valget i marts. Vi kan kun beklage dette igen og igen. For denne beslutning er ikke alene historisk. Den vil også påvirke vores miljø i hundredevis af år og dermed i mange, mange generationer fremover. Vi kan ikke gå tilbage, når først det radioaktive affald fra minebrydning er deponeret i vores land.

Netop fordi denne beslutning er historisk og af vidtgående betydning for vores fremtidige miljø, sundhed, geopolitiske situation, sikkerhedsforhold og økonomi, burde beslutningen gives mere tid. Det er aldrig før sket, at en så betydningsfuld beslutning er hastet igennem på så kort tid. Inatsisartut førstebehandlede forslaget den 10. oktober. Under førstebehandlingen fremgik det, at flere medlemmer af Inatsisartut ikke havde forstået konsekvensen af forslaget.

Alene i den seneste uge har Naalakkersuisoq for Råstoffer på landsdækkende TV påstået, at forslaget alene omhandler uran som biprodukt. Denne fejl er endnu ikke dementeret. Og blot 11 dage efter førstebehandlingen afgiver Råstofudvalget betænkning. Denne hast er ikke begrundet fra hverken Naalakkersuisuts eller koalitionen side. Den eneste forklaring der gives er, at det er væsentligt at få ophævet nultolerancen inden de mennesker, der arbejder med emnet glemmer indholdet i de foreliggende rapporter (jf. svaret til spørgsmål 18 i den skriftlige besvarelse fra Naalakkersuisut). Dette synes selvsagt at være et tyndt argument for den hastige behandling.

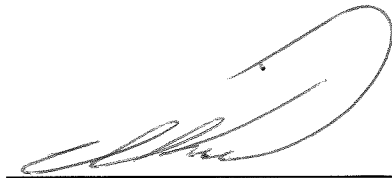
Det er også slående, at Naalakkersuisut har afvist Inuit Ataqatigiits ønske om en teknisk gennemgang af den dansk-grønlandske rapport om uran. En sådan teknisk gennemgang har det danske Folketing ellers fået. Inuit Ataqatigiit finder det respektløst, at stille Inatsisartuts medlemmer ringere end deres danske politiske kollegaer. Dette er uacceptabelt.

Afslutningsvist skal Inuit Ataqatigiit bemærke, at vi finder det stærkt kritisabelt, at Naalakkersuisut gennemgående er uvidende om, hvilke konkrete skridt der skal tages i forhold til tiltrædelse af konventioner og lovreguleringer, ligesom det er uklart, hvilken effekt ophævelsen af nultolerancen får i forhold til administrationen og behovet for nye offentlige instanser.

Den tilbagevendende afvisning af at betragte radioaktive mineraler som særligt farlige finder vi useriøs al den stund, at samtlige konventioner og love vi skal tilpasse netop er med henvisning til, at radioaktive mineraler er særligt farlige. Det er både selvmodsigende og udtryk for en manglende erkendelse af, hvor stor en beslutning der nu træffes af et snævert flertal i Inatsisartut.

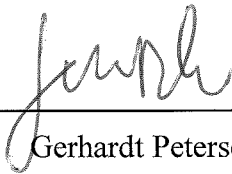
På den baggrund indstiller Inuit Ataqatigiit forslaget til forkastelse, og appellerer endnu en gang til flertallet om at ændre mening, og som minimum lade folket komme til orde gennem en vejledende folkeafstemning.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Kim Kielsen

Formand

Gerhardt Petersen

Næstformand

Doris Jakobsen

Naaja Nathanielsen

Kuupik V Kleist

Bilag A

EM 2013/106
24. september 2013

Ændringsforslag

fremSAT til andenbehandlingen af

EM 2013/106: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut med virkning fra EM 13 tiltræder at "nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive stoffer ophører

I medfør af § 34, stk. 2, i Forretningsordenen for Inatsisartut fremsætter vi hermed følgende ændringsforslag:

Beslutningsforslaget affattes således:

"Beslutningsforslag om at Naalakkersuisut pålægges at afholde en landsdækkende og vejledende folkeafstemning forud for ophævelsen af nultolerancen overfor udvinding af radioaktive mineraler. Inden folkeafstemningen gennemføres et landsdækkende oplysningsarbejde med baggrund i uvildige rapporter og informationer og på en måde så oplysningerne og debatten i samfundet finder sted i god tid forudgående for beslutningen. Inatsisartut skal efterfølgende tage beslutning på baggrund af afstemningsresultatet."

(Inatsisartut medlemmer af Inuit Ataqatigiit og Demokraatit)

Begrundelse

Spørgsmålet om ophævelse af nultolerancen skaber stor debat i samfundet, hos såvel beslutningstagere som befolkningen. Debatten har afsløret at der hos både beslutningstagere og i befolkningen florerer misforståelser og tvivl om konsekvensen af en ophævelse.

I FN's deklARATION om oprindelige folks rettigheder står der klart i Artikel 32 stk. 2, at der forud for brug af ressourcer og territorium skal være indhentet det pågældende folks frie, forudgående og informerede samtykke. Den beslutningsproces som Naalakkersuisut har valgt er ikke i henhold til denne rettighed. Derfor foreslår Inuit Ataqatigiit, at vi også for at overholde denne ret gennemfører en borgerinddragelse i beslutningsprocessen som lever op til dette princip.

Der er i den sidste måned fremlagt mange informationer, som de folkevalgte i Inatsisartut har skulle forholde sig til. Alle disse informationer burde tilgå det øvrige samfund, der burde have tid til at få præsenteret og diskuteret indholdet. Hvis man ønsker at ophæve nultolerancen bør man først og fremmest drøfte alle problemstillinger.

Konsekvensen ved at fjerne nul-tolerancen er, at Kalaallit Nunaat bliver et uranproducerende og uraneksporterende land. Denne historiske beslutning bør forankres i befolkningen og ske med et klart mandat fra befolkningen.

INATSISARTUT

Naalakkersuisoq for Erhverv og Råstoffer

Jens-Erik Kirkegaard

/HER

Dato : 16. oktober 2013

J.nr.: 01.36.03.03-00006

Spørgsmål fra Råstofudvalget angående EM13 pkt.106, ophævelse af Nultolerancen

Råstofudvalget har på sit møde den 15. oktober 2013 besluttet at stille følgende spørgsmål:

1.

Er det korrekt at en vedtagelse af en principbeslutning om ophævelsen af nultolerancen vil betyde:

- at Naalakkersuisut herefter vil have hjemmel til at godkende ansøgninger om udvinning af uran- og thoriumholdige mineraler?
- at det herefter vil være muligt at eksportere uran og thorium.
- at der herefter ikke længere eksisterer nogen øvre grænse for indholdet af radioaktive stoffer, eller graden af stråling i de mineraler, som man vil kunne få tilladelse til at udvinde i Grønland.
- at det herefter ikke har betydning om uran eller thorium optræder som et biprodukt eller et hovedprodukt.

Svar

Grønlands Selvstyre har overtaget råstofområdet efter selvstyrelovens regler om overtagelse af sagsområder i §§ 2-4. Grønlands Selvstyre har dermed den lovgivende og udøvende (administrative) magt inden for råstofområdet efter selvstyrelovens regler derom i § 1. I de almindelige bemærkninger til forslaget til selvstyreloven beskrives råstofområdet kort således:

"Råstofområdet vedrører efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland. Ved mineralske råstoffer forstås ikke-levende ressourcer i form af hårde mineraler og kulbrinter."

Med overtagelse af råstofområdet er det overladt til Grønlands Selvstyre at fastsætte de generelle rammer for virksomhed på råstofområdet og til at disponere bl.a. i form af tilladelser og bevillinger til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af råstoffer i undergrunden.

Efter overtagelsen af råstofområdet har Grønlands Selvstyre den lovgivende og udøvende (administrative) magt på råstofområdet, og Naalakkersuisut kan efter råstofloven blandt andet kan fastsætte bekendtgørelser på råstofområdet og meddele tilladelser til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af råstoffer.

Desuden følger det af selvstyreloven, at Grønlands Selvstyres kompetencer på råstofområdet omfatter alle kulbrinter og hårde mineraler, herunder også uran og andre radio-

aktive mineraler, og at Naalakkersuisut kan meddele tilladelser til efterforskning og udnyttelse af uran og andre radioaktive mineraler.

Det følger endvidere af selvstyreloven, at Naalakkersuisut's kompetence til at meddele tilladelse til udnyttelse af råstoffer også omfatter kompetence til at meddele tilladelse til eksport af udnyttede råstoffer, herunder uran og andre radioaktive mineraler.

Eksport af uran er underlagt en international regulering, der er blevet aftalt for sikre at udvinding og håndtering af uran kan foregå på forsvarligt vi særlig med henblik på nedrustnings- og ikke sprednings aspekter. Denne regulering skal naturligvis efterleves og alle aftaler og foranstaltninger der måtte være nødvendige herfor skal være på plads før der kan ske eksport af uran og thorium.

Nultolerancepolitikken gælder for efterforsknings- og udnyttelsesaktiviteter og tilladelser dertil vedrørende mineraler, hvis indhold af radioaktive stoffer overstiger naturlige baggrunds niveauer. Det naturlige indhold af uran ligger typisk mellem 4-60 ppm for granitiske bjergarter. Ved ophævelse af nultolerancen vil den øvre grænse dermed være ophævet.

Naalakkersuisut kan i henhold til råstofloven udstede efterforsknings- og udnyttelsestilladelser på specifikke vilkår. Det vil således være muligt for Naalakkersuisut at fastsætte øvre grænser for forekomster tilladeligt indhold af radioaktive mineraler i de enkelte tilladelser.

Det er målet for Naalakkersuisut er at få ophævet nul-tolerance politikken, således at vejen er banet for udnyttelse af vores betydelige af sjældne jordartsmetaller.

For så vidt angår de kendte kommercielle uran-forekomster i Grønland, er der tale om at uran er et biprodukt til netop sjældne jordarter.

Såfremt ophævelsen af nul-tolerancen gennemføres vil der skulle gennemføres et omfattende arbejde med udformning af regler og procedurer, således at uran kan håndteres sikkert og i overensstemmelse med alle internationale aftaler, som skal sikre at uran kun anvendes til fredelige formål.

Først når den proces er tilendebragt vil der kunne tages stilling til konkrete ansøgninger om udnyttelse og eksport af uran.

Der altså ikke tale om at vi her og nu skal til at godkende konkrete mineprojekter. Og når den tid kommer, vil der formentlig skulle tages stilling til et mineprojekt, hvor uran er et biprodukt til sjældne jordarter.

2.

Kan Naalakkersuisut bekræfte, at en principbeslutning om ophævelse af nultolerancen ikke ændrer på det eksisterende myndighedsansvar. Således forstået:
- at det også fremover alene vil være op til Naalakkersuisut at udstede efterforskningstilladelser og udnyttelsestilladelser
at Inatsisartut ikke vil blive adspurgt inden der tildeles efterforsknings- eller udnyttelsestilladelser

Svar

Efter overtagelsen af råstofområdet har Grønlands Selvstyre den lovgivende og udøvende (administrative) magt på råstofområdet, og Naalakkersuisut kan efter råstofloven blandt andet kan fastsætte bekendtgørelser på råstofområdet og meddele tilladelser til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af råstoffer.

Desuden følger det af selvstyreloven, at Grønlands Selvstyres kompetencer på råstofområdet omfatter alle kulbrinter og hårde mineraler, herunder også uran og andre radioaktive mineraler, og at Naalakkersuisut kan meddele tilladelser til efterforskning og udnyttelse af uran og andre radioaktive mineraler.

Det følger endvidere af selvstyreloven og råstofloven, at Naalakkersuisut's kompetence til at meddele tilladelse til udnyttelse af råstoffer også omfatter kompetence til at meddele tilladelse til eksport af udnyttede råstoffer, herunder uran og andre radioaktive mineraler.

Efter gældende lovgivning vil det være Naalakkersuisut, der har kompetencen til at udstede efterforskningstilladelser og udnyttelsestilladelser.

Denne fordeling af kompetence og myndighedsudøvelse er baseret på de grundlæggende principper og regler om demokrati og om en fordeling af styremagten mellem tre myndigheder.

Magtfordelingen eller tredelingen af magten indebærer, at den lovgivende magt er hos parlamentet, at den udøvende magt er hos regeringen, og at den dømmende magt er hos domstolene. Tredelingen af magten følger i nogle lande af skrevne forfatninger, grundlove eller lignende love og i andre lande af uskrevne, grundlæggende principper, regler, eller aftaler om styreform og dens magtfordeling.

For Grønlands Selvstyre følger det ovenfor anførte af selvstyrelovens § 1. Den bestemmer, at Grønlands Selvstyre har den lovgivende og udøvende magt inden for overtagne sagsområder, og at domstole, der bliver oprettet af selvstyret, har den dømmende magt i Grønland inden for samtlige sagsområder. Reglen fastslår videre, at den lovgivende magt er hos Inatsisartut, at den udøvende magt er hos Naalakkersuisut, og at den dømmende magt er hos domstolene.

Naalakkersuisut skal dog inddrage Inatsisartut efter bestemmelsen i råstoflovens § 4 stk. 3, hvorefter Naalakkersuisut inden der træffes afgørelse skal orientere råstofudvalget om sager om forhold, der kan få væsentlig indvirkning på samfundet eller miljøet

3.

Kan Naalakkersuisut bekræfte, at Inatsisartut ved en godkendelse af ophævelse af nultolerancen ikke samtidigt stiller krav om skærpede regler for håndtering af radioaktive mineraler, og at det alene er op til Naalakkersuisut at beslutte, om der fremadrettet skal ske stramninger eller udbygning af regler i forhold til håndtering af radioaktive mineraler.

Vil der være forskel på myndighedsbehandling og sikkerhedsforanstaltninger, afhængig af om radioaktive mineraler udgør et bi- eller hovedprodukt?

Svar

I tilfælde at der skulle blive meddelt tilladelse til udnyttelse af mineraler med et radioaktivt indhold vil der efter den gældende råstoflovgivning skulle stilles de krav der er nødvendige og træffes de foranstaltninger der skal til for at udnyttelsesvirksomheden kan ske miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Inden opstart af egentlig minedrift og produktion af et urankoncentrat, skal det mineselskab, der står for aktiviteten kunne dokumentere, at selskabet kan udføre sin aktivitet på en miljømæssig forsvarlig måde og minimere effekterne på miljøet. Efter gældende regler skal der udarbejdes en VVM-redegørelse for de relevante aktiviteter. Planerne for minedriften skal godkendes af Naalakkersuisut inden projektet går i gang.

Uanset om et mineral udvindes som hoved- eller biprodukt vil der skulle træffes de nødvendige foranstaltninger mod de særlige risici, der er forbundet med udvinding af malm med et indhold af radioaktive grundstoffer.

4.

Kan Naalakkersuisut bekræfte, at de internationale konventioner og guidelines ikke indeholder krav til nationale miljøforhold, men at er op til de enkelte lande at udarbejde disse? Og kan Naalakkersuisut bekræfte tidligere udsagn om at Naalakkersuisut ikke forventer at udarbejdet nye krav til miljøbeskyttelse hvis nultolerancen ophæves, herunder, at der ikke planlægges ændringer af Råstofloven, der skal sikre særlige krav til brydning af radioaktive mineraler i forhold til miljøbeskyttelse. Såfremt der forventes at blive udstedt yderligere krav bedes disse præciseret overfor udvalget.

Svar

Miljøregulering af efterforskning og udnyttelse af radioaktive grundstoffer sker primært i henhold til råstofloven og bestemmelser fastsat efter denne. Virksomheden skal udføres efter bedste praksis og med anvendelse af den bedst tilgængelige teknik jf. § 52 stk. 1 i råstofloven. I tilfælde at der skulle blive meddelt tilladelse til udnyttelse af mineraler med et radioaktivt indhold vil der efter den gældende råstoflovgivning skulle stilles de krav der er nødvendige og træffes de foranstaltninger der skal til for at udnyttelsesvirksomheden kan ske miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Australske studier peger på at de miljømæssige overvejelser i forbindelse med en uranmine i vid udstrækning svarer til de overvejelser der knytter sig til andre mineprojekter og at de forskellige faser i en mines livscyklus kan give anledning til forskellige miljømæssige overvejelser. I tilfælde af opstart af brydning af malm med et indhold af radioaktive grundstoffer vil det være naturligt ved fastsættelse af regler på området og ved administrationen heraf at drage nytte af de erfaringer, der er gjort i udviklede uranlande som Canada og Australien.

5.

Kan Naalakkersuisut bekræfte, at reglerne i dag betyder, at en udstedelse af efterforskningstilladelse ikke automatisk fører til at et projektselskab bliver tildelt udnyttstilladelse. Naalakkersuisut bedes uddybe baggrunden for denne praksis. Naalakkersuisut bedes derudover oplyse om der er planer om at ændre på denne praksis, sådan at efterforskningstilladelser fremover indebærer en garanti for senere udstedelse af en udnyttstilladelse.

Svar

Det har været et bærende princip i råstoflovgivning tilbage fra 1991-råstofloven at en rettighedshaver har ret til at få meddelt en tilladelse til udnyttelse, når rettighedshaveren har påvist en kommerciel udnyttelig forekomst af råstoffer og betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

En rettighedshaver med en efterforskningstilladelse på standardiserede vilkår har således ret til få meddelt udnyttelsesrettigheder for konstaterede forekomster. Formålet hermed var at fremme investeringer i efterforskning efter mineraler ved at en rettighedshaver fik en sikkerhed for at kunne få fordel af sine investeringer i efterforskning ved at have ret til en udnyttelsesstilladelse.

Standardvilkår for efterforskningstilladelser omfatter alle mineraler med undtagelse af kulbrinter og radioaktive grundstoffer med mindre andet er angivet i tilladelsen.

I 2013 blev der tilføjet et tillæg med følgende ordlyd:

”709 Med henblik på at kunne udarbejde dækkende lønsomhedsstudier med vurderinger af virkning på miljø og samfundsmæssig bæredygtighed inden for de rammer som er angivet i punkt 101, kan RD efter ansøgning godkende, at der til brug for en feasibility undersøgelse af en forekomst indgår undersøgelser af mineraler, med et indhold af radioaktive grundstoffer over almindelig baggrundsstråling. Disse undersøgelser og rapporter skal særligt lægge vægt på de udvindingstekniske, miljømæssige og sikkerheds- og sundhedsmæssige aspekter, som er forbundet med forekomster, med et muligt indhold af radioaktive grundstoffer. En ansøgning skal indeholde en beskrivelse af de planlagte undersøgelser i perioden, som angivet i punkt 710.

710. En godkendelse af den i punkt 709 angivne undersøgelse er gældende for en periode på 1 år fra godkendelsens meddelelse. Perioden kan efter ansøgning fra rettighedshaveren forlænges for en periode af 1 år ad gangen forudsat at RD har modtaget rapportering i henhold til punkt 1001-1002 indeholdende en beskrivelse af de særlige undersøgelser, som er foretaget i overensstemmelse med punkt 709 og forudsat at de for tilladelsen gældende vilkår i øvrigt er overholdt.

711. En godkendelse efter punkt 709-710 giver ikke ret til at få meddelt tilladelse til efterforskning og udnyttelse af radioaktive grundstoffer”

Ophævelse af nultolerancen indebærer ikke, at der automatisk meddeles tilladelse til udnyttelse af radioaktive grundstoffer. Før Naalakkersuisut kan tage stilling til en ansøgning herom er der behov for at etablere de lovgivningsmæssige og administrative rammer for et eksportkontrolsystem samt et system til implementering af IAEA safeguards. Derudover forestår et arbejde med at sikre at Grønland i øvrigt lever op til andre relevante internationale forpligtelse i form af konventioner. Det forventes derfor at der indgås en samarbejdsaftale herom mellem danske myndigheder og selvstyret.

6.

Hvor mange licenser (hhv. efterforsknings- og udnyttstilladelser)
- er der i alt

- indeholder uran eller thorium over niveauet for baggrundsstråling?
- indeholder sjældne jordarter
- indeholder sjældne jordarter SAMT uran og/eller thorium over niveau for baggrundstråling? - indeholder sjældne jordarter

Svar

Der er meddelt 79 efterforskningstilladelser med eneret til selskaber og 5 småskala efterforskningstilladelser med eneret. Der er aktuelt 4 udnyttelsestilladelser, hvoraf de 3 projekter er under nedlukning.

Radioaktive materialer:

Radioaktive stoffer findes naturligt i bjergarter og sedimenter, og indholdet er aldrig nul. Udnyttelsen af mineraler vil således altid være forbundet med et minimum af indhold af radioaktive stoffer. Radioaktive stoffer betragtes ikke ens i forbindelse med myndighedsbehandling. Der skelnes mellem forskellige stadier som: 1) mineraler i en malm, 2) i et mineralkoncentrat efter oparbejdning og 3) ved den videre forarbejdning af mineralkoncentratet til fx 'yellow-cake'.

Ved bevarelse af forbuddet mod brydning af radioaktive materialer får det umiddelbar betydning for Kuannersuit/Kvanefjeld projektet, som ikke får mulighed for at komme i gang. På længere sigt gælder det også for andre forekomster indeholdende sjældne jordarter (undtaget Killavaat Alannguat). Dette vil også have betydning for forekomster med kritiske mineraler, så som forekomster indeholdende niobium og tantal, som ofte er associeret med radioaktive mineraler som fx i Motzfeldt Sø og i Sarfartoq. Her er en liste over forekomster som ikke kan realiseres pga. indhold af radioaktive grundstoffer (uran (U) og thorium (Th)).

Lokalitet	Licens	Radioaktive mineraler
Sarfartoq, Vestgrønland,	Hudson Resources Inc.	1) Sjældne jordartsforekomsterne har thorium over nultolerancen 2) Niobiumforekomsterne har uran over nultolerancen
Kuannersuit (Kvanefjeld), Sydgrønland	Greenland Minerals & Energy Ltd.	Både uran og thorium er over nultolerancen
Motzfeldt Sø / - / - / REE associated with the Ta-Nb deposit	Ram Resources	Stor forekomst med både sjældne jordarter, niobium og tantal. Forekomsten er ikke undersøgt til tilstrækkeligt til at give nogle pålidelige værdier, men der er både uran og thorium i forekomsten. Der er tilbageholdenhed med at investere yderligere i efterforskning pga. nultolerancen.
Qaqaarsuk, Sydvestgrønland	Nunaminerals	Thorium er over nultolerancen
Tikiusaq, Sydvestgrønland	Nunamineral	Thorium er over nultolerancen
Niaq, Vestgrønland	Avannaa	Thorium er over nultolerancen
Milne Land, Østgrønland	CRGR	Thorium er over nultolerancen
Illorsuit, Sydgrønland	Ingen licens	Uranforekomst
Randbøldal, Østgrønland	Ingen licens	Uranforekomst
Attu, Nassuttoq, Puissattaq	Ingen licenser	Projekter med mulighed uran og thorium

7.

Hvilke eksperter har Naalakkersuisut konsulteret i forbindelse med udarbejdelsen af forslaget om ophævelse af nultolerancen?

Svar

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut med virkning fra EM13 tiltræder at "Nultolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive stoffer ophører" er en politisk principbeslutning. Forud for udarbejdelse af forslaget har der været en mangeårig offentlig debat om emnet som også har været belyst i en række rapporter og redegørelser. Det er på den baggrund at Naalakkersuisut udøver sit regerings prærogativ og også sin pligt til at handle politisk. Det vil ved udøvelse af disse grundlæggende beføjelser for regeringen være stridende mod demokratiske grundsætninger hvis Naalakkersuisut regeringen først kunne handle efter at have konsulteret eksterne eksperter.

8.

Kan Naalakkersuisut bekræfte at der har indsneget sig en uheldig formulering i begrundelsen for forslaget om ophævelse af nultolerancen under afsnittet "anbefalinger". Her anfører Naalakkersuisut at forslaget, hvis det vedtages, vil give Naalakkersuisut grundlag for at kunne meddele tilladelser for udnyttelse af uran og andre radioaktive stoffer som biprodukt. Det fremgår ikke af afstemningstemaet, at det er relevant om der er tale om et biprodukt eller et hovedprodukt. Såfremt Naalakkersuisut mener der alene skal udstedes tilladelse til uranbrydning som biprodukt, skal der fremsættes ændringsforslag fra Naalakkersuisut herom.

Svar

Naalakkersuisut er ikke enig i at formuleringen skal være anderledes. I dag er der en nul-tolerancepolitik, som skal ophæves. Det er målet med ændringsforslaget.

Naalakkersuisut kan i henhold til råstofloven udstede efterforsknings- og udnyttelsestilladelser på specifikke vilkår. Det vil således være muligt for Naalakkersuisut at fastsætte øvre grænser for forekomsters tilladeligt indhold af radioaktive mineraler i de enkelte tilladelser.

Det er målet for Naalakkersuisut at få ophævet nul-tolerance politikken, således at vejen er banet for udnyttelse af vores betydelige af sjældne jordartsmetaller.

For så vidt angår de kendte kommercielle uran-forekomster i Grønland, er der tale om at uran er et biprodukt til netop sjældne jordarter.

9.

Kan Naalakkersuisut bekræfte, at der ikke i Europa eller i lande der har tiltrådt Euratom er en øvre grænse for urans lødighed. Der har i debatten om uran været en opfattelse af, at disse lande kun tillader brydning af uran med en lødighed på 1 %.

Svar

Naalakkersuisut kan bekræfte, at der ikke i Europa eller i lande der har tiltrådt Euratom er en øvre grænse for urans lødighed, der gør at det ikke er tilladt at bryde malm med en lødighed på 1 %. uran.

10.

Naalakkersuisut bedes klart redegøre for konsekvenserne af konflikten mellem Danmark og Grønland omkring kompetencen ved uranbrydning og uraneksport. Kan Danmark formelt forbyde os at bryde og/eller eksportere uran? Udvalget er bekendt med at Naalakkersuisut vurderer at dette ikke er muligt (jf. § 37 svar 2013-182). Men såfremt den danske stat fastholder at den kan udstede forbud overfor Grønland, hvilke skridt vil der i givet fald konkret blive foretaget fra hhv. dansk og grønlandsk side, og vil Grønland være forpligtet til at standse myndighedsbehandling af uranprojekter mens sagen behandles?

Svar:

Der er enighed om, at Naalakkersuisut har kompetencen til at beslutte, hvorvidt der skal ske uranbrydning i Grønland og til at give tilladelse til uranbrydning. Konsekvensen af uenigheden vedrørende kompetencefordelingen ved uraneksport er, at der bliver indgået en samarbejdsaftale mellem Naalakkersuisut og Danmark om hvordan kompetencefordelingen skal være ved uraneksport. Danmark har aldrig talt om at udstede et forbud.

Der vil ikke ske godkendelse af nogen ansøgninger om uranprojekter før der er opsat et administrativt system, der kan kontrollere og sikre at udnyttelsen af uran sker i overensstemmelse med Danmarks og Grønlands internationale forpligtelser.

11.

Hvilke konkrete forekomster har Formanden for Naalakkersuisut i tankerne når hun i sin tale ved Arctic Circle konferencen på Island taler om at Grønland i en ikke fjern

fremtid kan blive blandt verdens 5 eller 10 største uraneksportører?

Svar:

Formanden for Naalakkersuisut havde Kvanefjeld i tankerne. Kvanefjeld er den kommercielle uran-forekomst i Grønland, hvor uran vil skulle håndteres i forbindelse med udnyttelse af en forekomst af sjældne jordarter.

12.

Cindy Vestergaard fra DIIS har flere gange givet udtryk for, at der vil gå 5 til 10 år før Grønland har tiltrådt relevante konventioner, udarbejdet relevante guidelines, opbygget den nødvendige administration til at kunne bryde og eksportere uran ift. internationale konventioner:

- Hvad er Naalakkersuisuts kommentar til dette?
- Deles denne opfattelse af Naalakkersuisut?
- vil det være muligt at udstede udnyttetilladelser til projekter med radioaktive stoffer inden ovennævnte er på plads?

Svar:

Hvor lang processen med at indgå en samarbejdsaftale med Danmark om kompetencefordeling i forbindelse med uraneksport, tiltræde internationale konventioner og indgå i dialog med diverse lande, der har erfaringer med uranudvinding vil være, er svær at vurdere for Naalakkersuisut. Det vil blandt andet afhænge af hvor hurtige vores samarbejdspartnere vil være. 5 til 10 år er længere end Naalakkersuisut vurderer at arbejdet vil tage, da Naalakkersuisut forventer at kunne drage stor nytte af andre landes erfaringer og i vidt omfang kopiere dem og tilpasse dem til vores system. Det er Naalakkersuisut vurdering at arbejdet i hvert fald vil tage et par år og måske mere.

Der vil ikke ske godkendelse af nogen ansøgninger om uranprojekter før der er opsat et administrativt system, der kan kontrollere og sikre at udnyttelsen af uran sker i overensstemmelse med Danmarks og Grønlands internationale forpligtelser. De lovgivningsmæssige rammer skal være på plads inden.

13. Hvilke nationale og internationale regler, love, konventioner og aftaler vil skulle sættes i kraft såfremt det besluttes, at der kan udvindes og eksporteres radioaktive mineraler i Grønland? Hvilke institutioner og kontrolinstanser vil der skulle oprettes og drives, såfremt reglerne skal overholdes? og hvilke udgifter forventer Naalakkersuisut vil være forbundet hertil?

Svar:

Det er arbejdet med at afklare disse spørgsmål som vil blive igang sat såfremt at principbeslutningen bliver vedtaget.

14.

Naalakkersuisut har flere gange udtalt, at hvis Inatsisartut beslutter at ophæve nultolerancen vil der efterfølgende ske en borgerinddragelse. Fastholder Naalakkersuisut sin beslutning om at denne borgerinddragelse vil afhænge af hvor i landet befolkningen bor? Dette forstået således at der er varslet en folkeafstemning i Narsaq, men ikke i resten af landet. Hvordan vil resten af landet blive inddraget? Ifølge oplysninger fra Naalakkersuisut er der 11 lokationer der potentielt kan udvikle sig til uranminer.

Hvor tæt på bebyggelse skal en forekomst være for at udløse en lokal folkeafstemning. Hvornår planlægger Naalakkersuisut at afholde en folkeafstemning i Narsaq, og hvad vil afstemningsspørgsmålet i givet fald gå ud på? Hvem vil kunne stemme om forekomster i Nationalparken?

Svar:

Naalakkersuisut ønsker en høj grad af borgerinddragelse. Der er endnu ikke lagt en plan for borgerinddragelsen. Før der kan tages konkret stilling til nogen ansøgning om meddelelse af en udnyttelsestilladelse til uran skal være der være gennemført miljø- og samfundsmæssig bæredygtighedsundersøgelser. Høringer og borgerinddragelse vil indgå som uomgængelig krav i ansøgningsprocessen. Særligt i de byer og bygder, der vil ligge tæt på områder, hvor der søges tilladelse om udnyttelse af uran, vil Naalakkersuisut kræve at der sker en forstærket indsats med information til befolkningen og aktiv borgerinddragelse.

For så vidt angår folkeafstemningen overvejer Naalakkersuisut at gennemføre en vejledende afstemning i Sydgrønland før der træffes beslutning om en eventuel ansøgning vedrørende Kvanefjeldet. Naalakkersuisut har ikke truffet endelig beslutning om hvorledes og hvor en afstemning skal gennemføres.

15.

Hvilken viden har Naalakkersuisut om sammensætningen af mineraler i de forekomster som er omtalt i bilag 3 i den fælles grønlandsk/danske rapport? Og hvad er årsagen til at netop de nævnte forekomster er medtaget i rapporten? Med henvisning til rapportens bilag 10 anmodes Naalakkersuisut at uddybe konsekvenserne af indgåelsen af den skitserede aftale? Er det korrekt at aftalen vil skulle indgås umiddelbart efter en evt. ophævelse af 0-tolerancen? Hvilke administrative og økonomiske konsekvenser vil aftalen få for Selvstyret?

Svar:

Grunden til netop disse forekomster nævnes er, at det er de forekomster som er kendte i Grønland, hvori uran og/eller uran-thorium indgår.

Tabellen angiver hvilke grundstoffer, der indgår i mineralsammensætningen. De nævnte mineraler har været debatteret intensivt siden 2008, så det er mineraler som har været offentlig kendte i forbindelse med de mange redegørelser, brochurer, foldere, radio- og TV udsendelser.

Den skitserede aftale i bilag 10 vil betyde, at man fjerner en uenighed om kompetencen på det nukleare område. Med aftalen opnås enighed mellem regeringen og selvstyret om at selvstyret fremover har kompetencen på sagsområdet selvstyret for så vidt angår mindrift vedrørende uran eller thoriummalme og forarbejdning af produkter herfra. Aftalen betyder at man undgår en delt myndighedsbehandling i forbindelse med anlæggelse og drift af miner med radioaktive mineraler. Dermed fjernes en alvorlig uklarhed der ville betyde indhentelse af overlappende godkendelser af både danske og grønlandske myndigheder.

16.

Hvilke oplysninger har Naalakkersuisut om GME's meddelelser til den Australske børs, om deres aktiviteter i Grønland? Og hvordan forholder man sig i givet fald til de oplysninger man har kendskab til?

Svar:

Naalakkersuisut er ikke bekendt med GME's meddelelser til den Australske børs.

17.

Hvad vil der ske, såfremt Inatsisartut ikke godkender ophævelsen af nultolerancen?
Er vores økonomi afhængig af udvinding af uran og thorium?

Svar

Såfremt beslutningsforslaget bliver forkastet vil arbejdet med at opsætte regler og indgå samarbejdsaftaler slutte.

Grønlands økonomi er afhængig af at der kommer gang i minesektoren. Succesraten for mineprojekter er lav og det er nødvendigt hele tiden at have gang i projekter for at opbygge og fastholde kompetencer vedrørende minesektoren i landet. Det gælder både for arbejdere direkte i minerne men også i høj grad i de sektorer som leverer ydelser og vare til minerne. GME's projekt er et af de projekter, som er længst i deres proces og det vil tage år fra andre ikke startede projekter at komme dertil hvor GME er på nuværende tidspunkt.

18.

Vil det have konkret betydning for Naalakkersuisuts behandling af eventuelle ansøgninger om brydning af uran eller andre radioaktive mineraler, hvornår ophævelsen af nul-tolerancen får virkning? Og vil det få afgørende betydning, hvis en beslutning om ophævelse af nultolerancen udsættes med hhv. ½ eller 1 år? Her tænkes på at en udsættelse vil give mere tid til dialog og borgerinddragelse.

Svar:

Det har væsentlig betydning i forhold til det arbejde, der ligger forud og som allerede er påbegyndt, at arbejdet kontinuerligt forsætter. Der har i forbindelsen med udarbejdelsen af den interministerielle danske/grønlandske rapport om udvinding og eksport af uran været mange folk inde over. Det er hensigtsmæssigt at forsætte arbejdet med at opbygge et administrativt og lovgivningsmæssigt system, mens det er de samme folk, som sidder omkring bordet og mens tidligere debatter er friske i hukommelsen.

Naalakkersuisoq må være forberedt til med kort varsel at kunne blive indkaldt til samråd med udvalget til uddybende forklaring på de afgivne svar, samt yderligere spørgsmål til belysning af sagen.

Idet 2. behandlingen af sagen er fastsat til den 24. oktober 2013, skal udvalget anmode om Naalakkersuisuts svar på udvalgets spørgsmål senest fredag den 18. oktober 2013 kl. 12.00. Den udarbejdede svarskrivelse bedes sendt til jens@ina.gl.

Med venlig hilsen

Kim Kielsen

20. oktober 2013

Svarnotat vedrørende spørgsmål stillet af Råstofudvalget til samråd søndag den 20. oktober kl. 10.00 i ML nr. 2.

1. Naalakkersuisut bedes bekræfte at det er korrekt at en ophævelse af "nultolerancen" vil medføre, - at det herefter ikke har betydning om uran eller thorium optræder som et biprodukt eller hovedprodukt i mineprojekter?

Svar på spørgsmål 1:

Det er formålet med Naalakkersuisuts ophævelse af nul-tolerance politikken, at sikre at vi kan udnytte de sjældne jordartsmetaller, som ofte er knyttet til uran og/eller thorium.

De kendte kommercielle forekomster af uran er knyttet til sjældne jordarter. En ansøgning om minedrift indeholdende uran må derfor forventes at vedrøre et projekt med uran som biprodukt.

Såfremt der gennemføres minedrift med uran skal der i alle tilfælde gennemføres omfattende VVM og sundhedsundersøgelser med det formål at sikre, at minedriften kan gennemføres forsvarligt.

Ligeledes skal der i forbindelse med håndtering og eksport af uran sikres at alle regler i relation til safeguards og eksportkontrol overholdes.

1.a. Det anføres s. 2/12 at uran er et biprodukt til netop sjældne jordarter. Udvalgets ønsker uddybet, hvorvidt dette altid er tilfældet i forekomster af sjældne jordarter- er der forekomster i Grønland hvor denne sammenhæng ikke er gældende?

Svar på spørgsmål 1a:

Der kan være forekomster af sjældne jordarter, hvor indholdet af uran ligger inden for almindeligt baggrundsniveau. Det er f.eks. tilfældet med forekomsten ved Kringlerne i Sydvestgrønland.

2. Naalakkersuisut bedes bekræfte at Inatsisartut ikke vil blive konsulteret eller spurgt i forbindelse med eventuelle udstedelse af efterforskning – og eller ud-

vindingstilladelser til mineprojekter, hvori der indgår radioaktive mineraler?

Svar på spørgsmål 2:

Det fremgår af råstofloven, at Naalakkersuisut for et nærmere afgrænset område på nærmere fastsatte vilkår kan meddele tilladelse med eneret til efterforskning og udnyttelse af et eller flere mineralske råstoffer. Tilladelse kan meddeles særskilt for henholdsvis efterforskning og udnyttelse.

Det fremgår videre af råstofloven, Naalakkersuisut skal orientere et relevant udvalg under Inatsisartut om sager om forhold, der kan få væsentlig indvirkning på samfundet eller miljøet, inden der træffes afgørelse i sagerne

3. Naalakkersuisut bedes bekræfte hvorvidt det agter eller ej at formulere skærpede regler hvad angår udvinding af uran eller thorium efter en mulig ophævelse af "nultolerancen" da dette ikke fremgår tydelig af besvarelsen?

Svar på spørgsmål 3:

Såfremt Naalakkersuisut opnår Inatsisartuts tilslutning til ophævelse af nultolerance politikken, vil vi gå videre med at få fastlagt de krav og regler samt det ressourcebehov, som skal til for at sikre en forsvarlige aktivitet på dette område.

Der er opbygget et meget omfattende internationalt regelsæt og system til at sikre monitorering og kontrol med alle faser af uranudvinding og eksport. Desuden sker uran håndtering i f.eks. Canada på en sundheds-, og miljømæssig forsvarlig måde. Vi vil naturligvis lade os inspirere af andre landes regler og procedurer.

3a jf. s.4/12. Vil der blive udstedt "modeltilladelser" i lighed med den til London Mining, til mineprojekter med uran eller thorium som biprodukt eller hovedprodukt? For at fremme selskabernes muligheder for finansiering? Vil der i en modeltilladelse indgå skærpede krav til selskaber, hvor radioaktive mineraler indgår som hoved eller biprodukt?

Svar på spørgsmål 3a:

Modeltilladelser er en god praksis som har været anvendt i mange år, og som Naalakkersuisut også vil anvende fremover i forbindelse med udstedelse af udnyttelsestilladelser under 16 i råstofloven.

Miljø-, sikkerheds- og sundhedskrav i forbindelse med mineprojekter fastlægges typisk i forbindelse med §§ 19, 43 og 86 godkendelser.

Der vil blive fastsat særlige krav knyttet til sikkerhed, sundhed og miljø i relation til radioaktive mineraler, når disse indgår i forekomsten.

Såfremt Inatsisartut godkender ophævelsen af nul-tolerance politikken, vil

Naalakkersuisut som nævnt gå videre med at få fastlagt de krav og regler samt det ressourcebehov, som skal til for at sikre en forsvarlige aktivitet på dette område. Der er endnu ikke taget stilling til hvilke af de nævnte regelsæt, der vurderes som værende de bedste.

4. Naalakkersuisut bedes bekræfte hvorvidt det tænker konkret at anvende et eller begge af de regelsæt, der anvendes i forbindelse med udvinding af radioaktive materialer i Canada & Australien. Det ønskes tydeliggjort om der er særlige planer for skærpede regler?

Svar på spørgsmål 4:

Som sagt vil Naalakkersuisut gå videre med at få fastlagt de krav og regler samt det ressourcebehov, som skal til for at sikre en forsvarlige aktivitet på dette område. Der er endnu ikke taget stilling til hvilke af de nævnte regelsæt, der vurderes som værende de bedste.

Det skal endnu engang understreges, at der er tale om en principbeslutning.

5. Naalakkersuisut bedes tydeliggøre, hvad det mener med at "rettighedshaverne" har ret til at modtage en udnyttelsestilladelse når de har påvist en kommerciel interessant forekomst. Udvalget formoder, at en udnyttelsestilladelse eventuelt først udstedes når blandt andet en VVM har godtgjort, at der ikke er fare for omgivelser og miljø. Sat på spidsen: har en rettighedshaver, der har fået en efterforskningstilladelse, og via denne finder en rentabel udnyttelig uranforekomst en umiddelbar formel ret til en udvindingstilladelse?

Svar på spørgsmål 5:

Det fremgår af råstofloven, at rettighedshaver, som under en efterforskningstilladelse har påvist og afgrænset kommercielt udnyttelige forekomster, som denne agter at udnytte, og som i øvrigt har opfyldt de i tilladelsen anførte vilkår, har ret til at få meddelt en tilladelse til udnyttelse.

Det vil være en betingelse at vilkårene er opfyldt, herunder at udnyttelsen kan ske ressource-, sikkerheds- og miljømæssigt forsvarligt.

5.a I svaret angiver Naalakkersuisut, at der til standardvilkårene er tilføjet tillæg 709-711. Det bedes anført hvilken dato er disse tillæg er tilføjet?

Svar på spørgsmål 5a:

Standardvilkårene er godkendt på Naalakkersuisut møde nr. 110 den 9. september 2010.

6. Det bedes oplyst numerisk, hvor mange mineprojekter der indeholder sjældne jordarter og hvor mange af de forekomster, der ikke kan udnyttes i dag på grund af indholdet af radioaktive mineraler?

Svar på spørgsmål 6:

Det er departementets vurdering at nedenstående projekter ikke kan udnyttes i dag:

1. Kuannersuit har både forhøjt uran og thorium i forhold til nul-tolerance.
2. Sarfartog har sjældne jordarts forekomster og niobiumforekomster. De sjældne jordartsforekomster kan ikke brydes pga. for højt thorium indhold og niobiumforekomsterne kan ikke brydes pga. for højt uran indhold. Niobium hører til de kritiske mineraler.
3. Qeqertaasaq har sjældne jordarter og niobiumforekomster som har for højt indhold af thorium ift. nul-tolerancen.
4. Tikiussaq har sjældne jordarter og niobiumforekomster som har for højt indhold af thorium ift. nul-tolerancen.
5. Niaq har sjældne jordarter som har for højt indhold af thorium ift. nul-tolerancen.
6. Milne Land har sjældne jordarter som har for højt indhold af thorium ift. nul-tolerancen.
7. Motzfeldt Sø ryan resources narsarsuaq har sjældne jordarter og niobium-tantal forekomster som har for højt indhold af uran og thorium ift. nul-tolerancen. I dette tilfælde mangler der flere data for denne forekomst. I forhold til gamle GEUS data ville forekomsten kunne udnyttes, hvis man kun tog hensyn til uran. Nye borer tyder imidlertid på, at både uran og thorium indholdet ligger over nul-tolerancen. Niobium-tantal hører til gruppen af kritiske mineraler.

7. Hvilke demokratiske grundsætninger tænkes, der præcis på når Naalakkersuisut anfører, at det angiveligt er strid med demokratiske grundsætninger at konsultere eksterne eksperter. Det bedes endvidere oplyst, om man konkret har konsulteret eksterne eksperter i forbindelse med udarbejdelse af forslaget? Vil det være forbundet med negative konsekvenser, at benytte eksterne eksperter?

Svar på spørgsmål 7:

Det blev i det første svar oplyst, at:

"Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut med virkning fra EM13 tiltræder at "Nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive stoffer ophører" er en politisk principbeslutning. Forud for udarbejdelse af forslaget har der været en mangeårig offentlig debat om emnet som også har været belyst i en række rapporter og redegørelser. Det er på den baggrund at Naalakkersuisut udøver sit regerings prærogativ og også sin pligt til at handle politisk. Det vil ved udøvelse af disse grundlæggende beføjelser for regeringen være stridende mod demokratiske grundsætninger hvis Naalakkersuisut regeringen først kunne handle efter at

have konsulteret eksterne eksperter”.

*Naalakkersuisut har altså ikke sagt, at det er strid med demokratiske grundsætninger at konsultere eksterne eksperter. Naalakkersuisut har sagt, at det vil være stridende mod demokratiske grundsætninger, hvis Naalakkersuisut regeringen **først** kunne handle efter at have konsulteret eksterne eksperter. Det er Naalakkersuisuts demokratiske ret, at handle politisk, og fremsætte de forslag som er en del af Naalakkersuisuts politik. Det vil efter Naalakkersuisuts opfattelse ikke være demokratisk, hvis eksperter først skal godkende politiske forslag inden de må fremsættes.*

Naalakkersuisut benytter sig ofte af eksperter. Det skete f.eks. også i forbindelse med 2008 redegørelserne om uran. Det blev gjort da GEUS og DMU i 2010 udgav deres publikation om uran.

8. *I forelæggelsesnotatet om ophævelse af "nultolerancen" fremgår det af anbefalingerne at Naalakkersuisut påtænker at anvende en ophævelse af Nultolerancen til at tillade, at uran eller thorium kan indgå som biprodukter. Dette fremgår ikke af forslagets afstemningstema. Ville det ikke være mere korrekt at angive denne problemstilling i afstemningstemaet, såfremt dette i realiteten er Naalakkersuisuts politiske målsætning med en ophævelse af nultolerancen?*

Svar på spørgsmål 8:

Naalakkersuisut skal gentage, at man ikke er ikke enig i at formuleringen skal være anderledes. Det er vigtigt med en klar ophævelse af nultolerancepolitikken.

Denne ophævelse gør det muligt, at gå videre med nogle af de projekter vedrørende sjældne jordarter, som i dag stoppes af nul-tolerance politikken.

Som tidligere oplyst, er uran er et biprodukt til sjældne jordarter ved de kendte kommercielle uran-forekomster i Grønland.

9. *Findes der en øver grænse for urans lødighed i Canada og USA eller lande, der har tiltrådt EUROATOM?*

Svar på spørgsmål 9:

Som nævnt er det Naalakkersuisuts plan at igangsætte udarbejdelse af regler og procedurer såfremt Naalakkersuisut tiltræder ophævelse af nul-tolerancen. Naalakkersuisut vil i den forbindelse gennemgå relevante regelsæt for at finde de bedste regler. Naalakkersuisut har endnu ikke i detaljer gennemgået de enkelte landes regelsæt, da dette arbejde netop skal gennemføres efter at der er taget en principbeslutning.

For så vidt angår regler om lødighed m.m. kan det oplyses at der eksempelvis er grænseværdier for hvornår EURUATOM Safeguards regelsæt skal finde anvendelse.

I den forbindelse kan nævnes Commission Regulation (Euratom) No 302/2005 of 8 February 2005 on the application of Euratom safeguards - Council/Commission statement, som finder anvendelse ved indberetninger af vægten af beholdninger af uran. Der er således regler for hvordan der skal indberettes for eksempelvis uran med en lodighed på mere end 0,01 (1 %) og derover.

Der findes også andre regler i tilknytning til eksempelvis eksport af uranmalm osv.

10. Hvad sker der hvis Danmark og Grønland ikke kan indgå en samarbejdsaftale om kompetencefordelingen i forbindelse med uraneksport? Hvor langt kan landene i den forbindelse gå?- kan Grønland f.eks. eksportere uran mod Danmarks direkte udtrykte ønske?

Svar på spørgsmål 10:

Danmark og Grønland er enige om, at det er helt centralt at alle internationale regler og konventioner overholdes i forbindelse med eksport af uran.

Begge parter er enige om, at Grønlands Selvstyre med virkning fra den 1. januar 2010 overtog råstofområdet og dermed har den lovgivende og udøvende samt at udvinding og eksport af uran har udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitiske implikationer.

I og med at vi ikke er enige om afgrænsningen af udenrigskompetencen på råstofområdet, og da vi er enige i at der bør udarbejdes en aftale mellem regeringen og Naalakkersuisut om det fremtidige samarbejde på området, så kan vi heller ikke på nuværende tidspunkt fastslå hvad resultatet af samarbejdet bliver. Det vil heller ikke være passende, at melde ensidige konklusioner ud inden arbejdet med en samarbejdsaftale er tilendebragt.

12. Der konflikt i mellem Cindy Vestergaards vurdering, af tidshorisonten for hvornår udvinding kan finde sted og Naalakkersuisuts vurdering af en tidshorisont på et par år måske mere? Hvordan er man kommet frem til en tidshorisont på 2-3 år når man endnu ikke har et overblik over hvilke konventioner, love, regler osv., der skal tiltrædes og implementeres, og når man endnu ikke har et overblik over hvilke instanser, der er behov for her i landet og i DK., og man ikke kender udgifterne. Hvordan vil dette arbejde belaste administrationen, der allerede kritiseres for at være for langsomme i deres besvarelser fra både mineral- og oliebranchen?

Svar på spørgsmål 12:

Vurderingen er baseret på den erfaring der er bygget op omkring regulering af minedrift i Grønland. Desuden har vi tænkt os i videst mulig omfang, at lade os inspirere af hvordan der forvaltes i andre lande. Der tale om et foreløbigt skøn, og tidshorisonten kan blive længere.

Der vil være behov for en forøgelse af ressourcerne i råstofadministrationen. Omfanget af det øgede ressourcebehov er en del af det konkrete arbejde som ligger foran os, såfremt ophævelsen af nul-tolerancen vedtages.

14. Naalakkersuisut bedes konkret at forholde sig til sidste del af spørgsmål 14 (anført øverst på side 10/12 i DK. version)

Svar på spørgsmål 14:

For så vidt spørgsmålene om lokale folkeafstemninger afstemninger, herunder tætheden på en bebyggelse, hvornår der planlægges afholdt en folkeafstemning i Sydgrønland, hvad det konkrete afstemningsspørgsmål skal gå ud på, og hvem der skal stemme om forekomster i Nationalparken, skal det oplyses at der er endnu ikke er taget stilling til den konkrete udformning af en afstemning.

16. Har Naalakkersuisut planer om at undersøge GME's meddelelser til den australske børs? I samme anledning skal udvalget erindre om at Naalakkersuisut tidligere har lovet at fremsende materialet om GMEs tilladelse til Inatsisartut.

Svar på spørgsmål 16:

Naalakkersuisut har ikke planer om at undersøge GME's meddelelser til den australske børs.

Naalakkersuisut er ved at udarbejde en redegørelse om de tilladelser der er givet vedrørende radioaktive mineraler i det tidligere Naalakkersuisuts regeringsperiode, herunder GME'S tilladelse.

18. Vil Naalakkersuisut anse det som fordelagtigt at foretage en teknisk gennemgang af "rapport om udvinding og eksport af uran for Inatsisartut? På linje med den, der er givet til danske Folketingsmedlemmer? (Forsvarsudvalg, Grønlandsudvalg og Udenrigspolitisk nævn der har fået den tekniske gennemgang). Det er tunge og centrale udvalg, så det er noget der er taget alvorligt fra den danske regerings side

Svar på spørgsmål 18:

Naalakkersuisut finder ikke, at forslaget om ophævelse af nul-tolerancen er baseret på den nævnte rapport om udvinding og eksport af uran for Inatsisartut. Der er således ikke et presserende behov for en sådan gennemgang. Rapporten er dog et vigtigt bidrag til det arbejde, som skal gennemføres med fastlæggelse af regler og procedurer, som skal igangsættes hvis nul-tolerancepolitikken ophæves. I forbindelse med igangsættelse af dette arbejde vil det være Naalakkersuisut gerne give en gennemgang af rapporten.

Med venlig hilsen

Jens-Erik Kirkegaard